

ARCHITEKTONICZNA PRZESTRZEŃ EDUKACYJNA PRZEDSZKOLI NA ŚWIECIE – ANALIZA PRZYKŁADOWYCH ROZWIĄZAŃ

WALAT Wojciech, PL

Streszczenie

Przedszkole to teren, gdzie nauka i zabawa mają ogromne znaczenie, są one ze sobą połączone w nierozzerwalny sposób, ponieważ największe efekty nauczania uzyskuje się poprzez zabawę. Dzieci, które spędzają prawie cały dzień w przedszkolu, powinny przebywać w budynku nie tylko przyjaznym ale i wesołym. Ośrodki takie swoją formą i ukształtowaniem oraz wyposażeniem mogą być przedłużeniem procesu edukacyjnego.

Słowa kluczowe: wychowanie przedszkolne, architektura przedszkoli.

ARCHITECTURAL AREA OF EDUCATIONAL KINDERGARTENS IN THE WORLD – ANALYSIS OF EXEMPLARY SOLUTIONS

Abstract

Kindergarten is an area where science and fun are critical, they are linked together in an inseparable way, because the best results achieved learning through play. Children who spend nearly all day in kindergarten, should be kept in a building not only friendly but also hilarious. These centers its form and shaping and equipment may be an extension of the educational process.

Keywords: pre-school education, architecture of kindergartens.

Wprowadzenie

Zagospodarowanie przestrzeni jest bardzo istotnym czynnikiem, który wpływa na efekty nauczania. Wyposażenie wnętrz, adaptacja ogrodu czy podwórka na plac zabaw, pozwala dziecku na zaspokojenie jego potrzeb. W procesie nauczania dzieci wykorzystują miejsce w jakim się znajdują. Ma to ogromny wpływ na istnienie dziecka w różnych grupach społecznych, na tworzenie dodatniej atmosfery w miejscu gdzie przebywa, a także na możliwości uczenia się otaczającego go świata [1], [2], [3], [4]. Dziecko, które ma możliwość samodzielnego działania i rozwoju kształtuje swoją własną, indywidualną oraz niepowtarzalną osobowość, rozwija umiejętności oraz odkrywa nowe zainteresowania, zdobywając przy tym wiedzę niezbędną do dalszego rozwoju [5]. Wszystko to co otacza małą istotę – zabawki, kolory, faktura pomieszczeń, ich kształt i wielkość – może w dodatni, lecz także w pejoratywny sposób, wpływać na kształtowanie sfery psychologicznej [6].

1. Przestronne wnętrza przedszkola w Tartu

Niebanalną architekturą i designem może się poszczycić przedszkole położone w estońskim mieście Tartu (zdjęcia: 1 i 2). Przedszkole zostało zbudowane z surowego betonu oraz ze szkła. Projektanci w ten sposób, chcieli uzyskać teren, w którym długie korytarze, można zastąpić wielką przestrzenią. Parterowy budynek w kształcie gwiazdy z sześcioma nierównymi ramionami zajmował całą działkę przeznaczoną pod zabudowę.

Sale zajmują trzy z tych ramion, natomiast pozostałe pomieszczenia zajmuje administracja placówki, kuchnia z jadalnią oraz zaplecze socjalne.

Zdjęcie 1,2. Widok ogólny na przedszkole Lotte w mieście Tartu (Estonia) oraz jego przestrzenie wnętrza [7].

W środku tego nietuzinkowego budynku można zobaczyć jak w *przecięciu ramion powstała wielka przestrzeń* [8], która stanowi centralne miejsce w przedszkolu, przez co stała się wielkim placem zabaw dla dzieci. Pomijając oryginalny wygląd zewnętrzny, przedszkole zaopatrzone jest w wiele efektywnych gadżetów, takich jak: zwisające z sufitu liny, sztuczne pagórki zrobione z miękkich wykładzin, które umożliwiają maluchom wspaniałą zabawę. W środku sali zostało umieszczone wgłębienie sięgające metr poniżej gruntu przypominające salę gimnastyczną, do której zostały doprowadzone schody i rampy, przez które dzieci oraz wychowawcy mogą dostać się do sali.

Betonowe ściany z małymi okienkami w kształcie trójkątów pomalowane są miłymi, wesołymi kolorami. Patrząc na budynek z dużej odległości można pokusić się o stwierdzenie, że *okna przypominają konstelację gwiazd* [8].

2. Przedszkole jak butik w Murcji

Inną zupełnie architekturę możemy zaobserwować w przedszkolu leżącym w centrum Murcji w Hiszpanii (zdjęcie: 3). Jego położenie jest dość niecodzienne, ponieważ zostało ono umieszczone w budynku usługowym. Budynek ten, zamiast normalnych betonowych ścian, miał sklepowe witryny co można zaobserwować na zdjęciu poniżej.

Zdjęcie 3. Sterylne wnętrze przedszkola w Murcji (Hiszpania) [9].

W środku gigantyczna przestrzeń była wypełniona wszelkimi kolorami. Sufit został uformowany w kształt *kolebki, która opadała po bokach i zakrywała większą część witryn, został jedynie niewielki prześwit wysokości metra, wystarczający by na ulicę mogły wyglądać dzieci, natomiast za niski dla dorosłych. Białą kolebkę przebijają kolorowe świetliki, które tworzą ze szklaną dekoracją rząd barwnych prostokątów* [8].

Zdjęcie umieszczone powyżej ilustruje budynek, który w całości zbudowany jest z miękkich ścian, bez ostrych kątów. Tak wielka i otwarta przestrzeń służy nie tylko zabawie, lecz także nauce. W całej hali wyodrębniono tylko łazienkę, hol wraz z szatnią, pokój wypoczynkowy i

kuchnię. Wszystkie te pomieszczenia przypominają bryły wstawione we wnętrzu budynku. Na ścianach tych sal podobizny kolorowych zwierzątek zastąpiono surrealistycznymi obrazkami namalowanymi na różnych fakturach materiału. Poprzez swoje nowoczesne podejście przedszkole to stanowi dla dzieci lekcję nowoczesnego poglądu na architekturę.

3. Kreatywna przestrzeń architektury przedszkola w Troms

W Norwegii dzieci są tak samo ważnymi osobami jak i dorośli. System wychowania zabrania stosowania wobec nich kar cielesnych a nawet krzyku. W przypadku jakichkolwiek nadużyć mają one możliwość skontaktowania się z rzecznikiem praw dziecka, który pomoże im w ich problemach. Rozmowy z dziećmi zostają zarejestrowane, a po analizie mogą zostać wykorzystane do programów pomocy.

Odwzorowaniem norweskiego wychowania było przedszkole, które powstało w Troms w Norwegii (zdjęcia: 4 i 5). Architektura budynku była charakterystyczna dla Skandynawii; prosta, minimalistyczna oraz drewniana zabudowa. Wiele ze ścian budynku skrywało tajemnice, które dzieci mogły odkrywać.

Poza tym ściany dawały się w dowolny sposób przesuwac, ponieważ były ruchome. Choć elewację wykonano minimalistycznie, to akcent rozweselający stanowiły okienka oraz kolorowe plamy. Wchodząc do środka budynku widziało się świat jakby wyjęty z bajki Disneya, który w precudowny sposób pomagał dzieciom w ich rozwoju wyobraźni. Ideą całego budynku było zagospodarowanie miejsca tak, by umożliwić jego formowanie i wykorzystanie na wiele sposobów. Dlatego też pojawiły się ściany, do których do jednej z krawędzi był zamocowany zawias, a druga strona mogła się wtedy swobodnie przesuwac na kółkach. Przesuwające się ściany zmieniały w niewyobraźalny sposób wnętrze tak, aby wyobraźnia dzieci była cały czas pobudzana. Na ruchomych ścianach umieszone zostały ponadto tablice, półki oraz okienka dla teatryku kukielkowego. Pomieszczenia są formowane w zależności od potrzeb wynikających z zajęć. Pozostałe części przedszkola wypełnione są leżakami, pokojkami wyłożonymi w całości poduszkami, na których bawią się dzieci. Przykłady takich pomieszczeń można zobaczyć na zdjęciach umieszczonych poniżej.

Zdjęcie 4,5. Przedszkole w Troms (Norwegia) i przypadkowo rozmieszczone okna oraz „wspinaczkowe” ściany [10].

Ta nietypowa realizacja projektu z pewnością daje świetny przykład architektury *dla (małych) ludzi, a nie ludzi dla architektury* [11]. Ilość rozwiązań przestrzennych, kolorystyka, ruchome ściany, przeróżne otwory oraz skrytki na pewno pobudzają percepcję dziecka oraz motywują małych ludzi do odszukiwania nowych zmiennych pomieszczeń. *W przedszkolach nauka nie toczy się tylko w murach, ale dzięki murom* [8].

Zakończenie

W artykule opisano zagadnienia obejmujące niewielką część zjawiska, jakim jest kreowanie architektonicznej przestrzeni w edukacji przedszkolnej. Zastanawiający jest także

fakt, że architektoniczna przestrzeń edukacyjna istnieje sama w sobie niezależnie czy nauczyciele ją wykorzystują, czy nie. Warto więc zwrócić na to zjawisko pedagogiczne szczególną uwagę, gdyż postrzeganie otaczającego dziecko świata potencjalnie jest podstawą postrzegania świata już przez dorosłego człowieka.

Bibliografia

- [1] Bańka. A, *Spółeczna psychologia środowiskowa*, Scholar, Warszawa 2002.
- [2] French. H, *Architektura*, Muza Sa, Warszawa 1999.
- [3] Nalaskowski A., *Przestrzenie i miejsca szkoły*, IMPULS, Kraków 2002.
- [4] Włodarczyk. J, *Architektura szkoły*, Arkady, Warszawa 1992.
- [5] Walat W., *Edukacja architektoniczna w przedszkolu – zarys problematyki* [w:] *Edukacja – Technika – Informatyka*. Rocznik naukowy nr 3/2012/Część 1. Wyd. Oświatowe i ZDTiI UR, Rzeszów 2012, s. 248 – 265.
- [6] Waszak-Nowak. J, *Przedszkole Integracyjne*. (<http://www.edukacja.edux.pl/p-7789-zagospodarowanie-i-wyposazenie-sali-przedszkolnej.php> 06.2015).
- [7] <http://www.kavakava.ee/> (06.2015).
- [8] http://bryla.gazetadom.pl/bryla/1,85298,7438048,Tam_gdzie_dorastaja_nowoczesne_przedszkolaki.html (06.2015).
- [9] <http://bryla.gazetadom.pl/bryla/51,85298,7438048.html?i=13> (06.2015)
- [10] www.70n.no (06.2015).
- [11] <http://www.domosfera.pl/wnetrza/1,94387,5752927.html> (06.2015).

Adres kontaktowy:

Wojciech Walat, dr hab. prof. UR,
Wydział Pedagogiczny, Zakład Dydaktyki Ogólnej i Systemów Edukacyjnych,
Ul. Jałowego 24, 35-010 Rzeszów, PL,
tel.: +48 17 872 1816, fax ++48 17 872 1265,
e-mail: walat@ur.edu.pl